

Uitbreiding varkenshouderij Maatschap ter Riele-Huisman, gemeente Apeldoorn

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

3 oktober 2007 / rapportnummer 1945-17

INHOUDSOPGAVE

1. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER	1
2. LEESWIJZER.....	2
3. ACHTERGRONDEN.....	2
3.1 Probleemstelling en doel	2
3.2 Wettelijk kader en beleidskader.....	2
3.3 Te nemen besluiten	3
3.4 Plan-m.e.r. en besluit-m.e.r.....	3
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	3
4.1 Inleiding.....	3
4.2 Voornemen	4
4.3 Referentiesituatie.....	4
4.4 Alternatieven	4
4.5 Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA).....	5
5. MILIEUASPECTEN.....	6
5.1 Algemene opmerkingen.....	6
5.2 Ammoniak	6
5.3 Geurhinder	7
5.4 Luchtkwaliteit.....	7
5.4.1 Fijn stof.....	7
5.5 Overige aspecten.....	8
5.5.1 Geluid.....	8
5.5.2 Klimaat en Energie	8
5.5.3 Veiligheid.....	9
5.5.4 Veewetziekten.....	9
5.5.5 Water.....	9
5.5.6 Natuur.....	9
5.5.7 Landschap en Cultuurhistorie.....	10
6. VORM EN PRESENTATIE.....	10
7. OVERIGE PUNTEN.....	11

BIJLAGEN

1. Projectgegevens
2. Inspraakreactie

1. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER

Maatschap J.J.W. ter Riele en M.J.F. ter Riele-Huisman is voornemens haar bedrijf aan Lokaalweg 10 te Klarenbeek uit te breiden. Op het huidige bedrijf worden 1.999 vleesvarkens, 10 zoogkoeien, 13 stuks jongvee, 10 legkippen en 2 volwassen paarden gehouden. In de nieuwe situatie:

- zullen twee bestaande stallen voor 1.319 vleesvarkens worden gewijzigd,
- wordt een nieuwe stal gerealiseerd voor 3.168 vleesvarkens.

Hiervoor wordt bij het bevoegd gezag, het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Apeldoorn, een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) aangevraagd. Voor de besluitvorming over de aanvraag van deze vergunning wordt de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen.

In dit richtlijnenadvies geeft de Commissie aan welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als het MER niet op onderstaande punten in gaat:

- De invloed van het voornemen op de ammoniakbelasting is van groot belang voor de kwetsbare natuur. Geef in het MER daarom de toekomstige ammoniakemissie en -depositie van het bedrijf en de gevolgen daarvan.
- Met het voornemen wordt in het gebied extra geur geëmitteerd. Geef in het MER de individuele bijdrage van het bedrijf aan de toekomstige geurhinder.
- De landbouw heeft een aandeel van ongeveer 20% in de Nederlandse fijn stofemissie. Beschrijf de stofemissie en het effect ervan op de stofconcentratie in de directe omgeving van het initiatief.

Om deze hoofdpunten goed te kunnen beoordelen is van belang dat het MER bevat:

- een zelfstandig leesbare samenvatting, die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor bestuurlijke besluitvorming;
- voldoende onderbouwend kaartmateriaal, voorzien van een duidelijke schaal en legenda. Op het kaartmateriaal zijn in ieder geval kwetsbare natuurgebieden en geurgevoelige objecten aangegeven. Geef ook helder de afstanden van de gebieden en objecten tot het bedrijf aan;
- een heldere vergelijking van de gepresenteerde alternatieven volgens dezelfde methodiek en detailniveau.

2. LEESWIJZER

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer details weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie doet in hoofdstuk 3 aanbevelingen over de procedurele en beleidsmatige kaders voor dit project. In hoofdstuk 4 zet de Commissie uiteen welke alternatieven en varianten in het MER onderzocht moeten worden. Hoofdstuk 5 behandelt de milieueffecten.

3. ACHTERGRONDEN

3.1 Probleemstelling en doel

De aanleiding en motivatie voor het voornemen staan beschreven in hoofdstukken 2 en 3 van de Startnotitie. Dit kan overgenomen worden in het MER.

Door het bevoegd gezag is aan de initiatiefnemer op 24 juni 2005 een vergunning verleend voor het oprichten en in werking hebben van een veehouderij aan de Lokaalweg 10 te Klarenbeek.

3.2 Wettelijk kader en beleidskader

De startnotitie geeft al enige informatie over het wettelijk kader en het beleidskader. Niet beschreven beleid en regelgeving, die wel behandeld moeten worden in het MER is:

- Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij;
- Natuurbeschermingswet;
- Het Gelders Interimbeleid Ammoniak en Natuurbeschermingswet;
- Meststoffenwet, Uitvoeringsbesluit. Dit regelt de opslagcapaciteit van mest;
- Besluit luchtkwaliteit 2005;
- Gelderse Milieubeleidsplan;
- Reconstructieplan;
- Gebiedsvisie LOG;
- Gemeentelijk bestemmingsplan buitengebied
- Varkensbesluit.

In het MER moet dit wettelijk kader en het beleidskader worden uitgewerkt voor de randvoorwaarden die wetgeving en beleid stellen aan het voornemen.

Hierbij dient in het bijzonder -ook gelet op het feit dat niet duidelijk is op welk moment de vergunningaanvraag zal worden ingediend- uitdrukkelijk rekening te worden gehouden met:

- de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) en de voorziene veranderingen in de bij de Wav behorende regelingen (zoals de algemene maatregel van bestuur met betrekking tot ammoniakemissie huisvesting veehouderij ('Be-

sluit huisvesting'). Indien gebruik gemaakt wordt van interne saldering dient ook ingegaan te worden op het wettelijk kader hiervoor¹;

- de IPPC-omgevingstoets². Ga ook in op de BREF³ voor intensieve veehouderijen en de overige documenten uit de Regeling aanwijzing BBT-documenten.

3.3 Te nemen besluiten

Het MER wordt opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over de aangevraagde Wm-vergunning. Indien er sprake kan zijn van effecten op Natura 2000-gebieden De Veluwe en Leusveld, Voorstonden en Empesche-/Tondensche Heide is ook een Natuurbeschermingswetvergunning benodigd (zie par. 5.5.6.van dit advies). Ten einde tot daadwerkelijke uitbreiding en exploitatie over te gaan, is mogelijk een ontheffing noodzakelijk op grond van de Flora- en faunawet (zie paragraaf 5.5.6 van dit advies). In het MER dient te worden beschreven of dit het geval is.

3.4 Plan-m.e.r. en besluit-m.e.r.

Zoals in de Startnotitie is aangegeven staat het huidige bestemmingsplan de uitbreiding van het bedrijf niet toe (te klein bouwperceel). De ontwikkelingskaart in het bestemmingsplan geeft de gemeente de mogelijkheid door middel van een wijzigingsprocedure (conform artikel 11 WRO) deze locatie wel aan te passen.

In het geval dat een planwijziging moet worden uitgevoerd, is deze planwijziging plan-m.e.r.-plichtig, op grond van het nieuwe Besluit m.e.r. zoals dat geldt sinds 28 september 2006. De Commissie adviseert bevoegd gezag en de initiatiefnemer in overleg te treden over de wijze waarop besluit-m.e.r. en plan-m.e.r. worden uitgevoerd. De Commissie adviseert besluit-m.e.r. en plan-m.e.r. zo mogelijk met elkaar te combineren, aangezien de inhoudelijke vereisten vrijwel gelijk zijn.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Inleiding

In de Startnotitie wordt in hoofdstuk 3 een beschrijving gegeven van het voornemen. Het voorkeursalternatief en de andere alternatieven moeten in het MER worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu. Onderbouw in het MER de voorgenomen uitbreiding en in het bijzonder het gewenste aantal dieren op de locatie.

¹ In het Staatsblad van 27 maart 2007, nr. 61/pag. 12 is het Ontwerpbesluit houdende wijziging van het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (interne saldering) gepubliceerd.

² Dit volgt uit de van toepassing zijnde IPPC-richtlijn. IPPC is de afkorting van Integrated Prevention Pollution and Control. Het van toepassing zijn van deze richtlijn betekent dat emissies naar bodem, water en lucht moeten worden voorkomen en, wanneer dit niet mogelijk is, zoveel mogelijk worden beperkt.

³ Deze BREF (Best available technology reference document) is gebaseerd op de IPPC-richtlijn.

Een situatieschets van het plangebied en een breder studiegebied, waarin bebouwing en ecologisch gevoelige gebieden opgenomen zijn, moet onderdeel vormen van de beschrijving.

4.2 Voornemen

De Commissie vraagt om in het MER een eenduidige beschrijving van het voornemen op te nemen met daarbij in ieder geval aandacht voor:

- het aantal te realiseren dierplaatsen in relatie tot het aantal te houden dieren;
- de uitvoering van de inrichting (per diercategorie) inclusief beschikbare oppervlaktes en leefoppervlaktenormen⁴ rekening houdend met de vigerende welzijnswetgeving en het gekozen voersysteem;
- de plaatsing en hoogte van de emissiepunten en, ingeval van de toepassing van luchtwassers, ook de dimensionering van het luchtwassersysteem, in relatie tot de voorgenomen omvang van het bedrijf. Geef de milieuvoor- en -nadelen van het toe te passen systeem;
- een duidelijke tekening van de stallen, inrichting en installaties, voorzien van relevante maatvoeringen, details en legenda. In de plattegronden van de stallen moeten de geïmplementeerde codes uit de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) aangegeven worden;
- hoe de dieren gaan worden gevoerd (droogvoer of brij) en of er naast mengvoer ook andere voedercomponenten worden aangevoerd;
- geef aan met welke uittreesnelheden van de ventilatielucht gerekend wordt voor de emissiepunten van de stallen. Geef aan hoe deze snelheden gerealiseerd zullen worden.

In het MER dient een overzicht opgenomen te worden van de beoogde fasering en planning.

4.3 Referentiesituatie

De milieueffecten van het voornemen moeten vergeleken worden met de huidige milieubelasting op de projectlocatie. De referentiesituatie is het huidige gebruik op de locatie.

In de referentiesituatie moeten de bekende autonome ontwikkelingen worden meegenomen tot 2015. Met betrekking tot de bestaande inrichting dient ook rekening te worden gehouden met het feit dat dit gedeelte van de inrichting ook dient te voldoen aan de best beschikbare techniek zoals is omschreven in artikel 8.11 lid 3 Wet milieubeheer.

4.4 Alternatieven

De startnotitie beschrijft het voornemen. Een toegevoegde waarde van een MER is gelegen in het geven van inzicht in de milieuconsequenties van het voorkeursalternatief ten opzichte van een Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) (en eventuele andere alternatieven) en een referentiesituatie.

⁴ Hierbij dient rekening te worden gehouden met het Varkenbesluit.

Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Bij de vergelijking moeten de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken. Uit deze vergelijking kunnen eventueel nog extra te nemen maatregelen worden afgeleid. Per alternatief dient aangegeven te worden welke overwegingen aan de keuze ten grondslag liggen, zoals milieuoverwegingen, overwegingen omtrent bedrijfsvoering en technische realiseerbaarheid.

Alle alternatieven dienen te voldoen aan de eisen van de IPPC-richtlijn. De belangrijkste eis uit deze richtlijn en de Wet milieubeheer is dat de best beschikbare technieken (BBT)⁵ worden toegepast. Hierbij dienen alle BBT-maatregelen uit de van toepassing zijnde BBT-documenten conform de Regeling aanwijzing BBT-documenten te worden beschouwd.

Hoewel geen verplicht onderdeel voor het MER, adviseert de Commissie inzicht te geven in de investerings- en exploitatiekosten van de verschillende alternatieven.

4.5 Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA)

Werk in het MER het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) uit. Het MMA moet uitgaan van de technisch gezien maximaal haalbare mogelijkheden en technieken ter bescherming en/of verbetering van het milieu. Dit kan verder gaan dan de inzichten in de huidige beoordelingskaders. Ook moet het MMA realistisch zijn en binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen. Bij de ontwikkeling van het MMA adviseert de Commissie om primair aandacht te besteden aan maximale reductie van de uitstoot van ammoniak, van geur en van stof, door de volgende maatregelen af te wegen:

- toepassing van een combinatieluchtwasser waarin een combinatie van ammoniak, geur en fijn stof met een hoog rendement kunnen worden verwijderd;
- zodanige plaatsing van emissiepunten, zowel in het verticale als in het horizontale vlak, dat de geurhinder zo laag mogelijk is;
- een emissiearm huisvestingssysteem, in combinatie met een luchtwasser;

Betrek in de uitwerking van het MMA ook het aspect dierenwelzijn.

De Commissie adviseert om het MMA duidelijk te omschrijven en keuzes die hebben geleid tot het MMA in het MER te onderbouwen.

⁵ Op basis van de Engelse term wordt ook wel gesproken van het BAT-vereiste ('best available techniques'). Dit begrip is opgenomen in Wm artikel 8.11 lid 3. Bij de bepaling van BBT voor inrichtingen, bij het verlenen van vergunningen, dient het bevoegd gezag gebruik te maken van het afwegingskader uit het Inrichtingen en vergunningenbesluit (Ivb), artikel 5a.1 (Stb. 2005, 527).

5. MILIEUASPECTEN

5.1 Algemene opmerkingen

Bij de beschrijving van milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- bepaal de ernst van de gevolgen voor het milieu in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigerende en compenserende maatregelen⁶;
- per milieugevolg moet worden beschreven of deze onomkeerbaar is;
- expliciet moet aandacht worden besteed aan cumulatie van effecten op met name kwetsbare natuur⁷;
- gevolgen kunnen zowel negatief als positief van aard zijn.

Geef van de verschillende alternatieven kwantitatief het effect aan op ammoniak, geur, fijn stof en geluid. Voor de overige punten kan volstaan worden met een kwalitatieve beschrijving van de effecten.

5.2 Ammoniak

In het MER moet aangegeven worden waar de voor verzuring gevoelige gebieden⁸ liggen, wat de afstand tot het bedrijf is, of hier sprake is van nadelige gevolgen van het voornemen en in het bijzonder of er sprake kan zijn van significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden. Ga daarbij in het bijzonder in op De Veluwe en Leusveld, Voorstonden en Empesche-/Tondensche Heide. Geef in het MER aan of de alternatieven effect hebben op de instandhoudingdoelen van de natuurdoeltypen van de beschermde natuurgebieden, en zo ja: welke. Beschrijf daartoe in het MER:

- de te verwachten achtergronddepositie van de omliggende natuurgebieden volgens de autonome ontwikkeling. Gebruik voor de bepaling van de achtergronddepositie de gegevens van het RIVM en - indien beschikbaar - de gegevens van de provincie Gelderland;
- de autonome ontwikkeling van de ammoniakemissie en toekomstige ammoniakemissie van het bedrijf bij de verschillende alternatieven;
- de instandhoudingdoelstellingen en kritische depositiewaarden voor de beoogde natuurdoeltypen in de natuurgebieden;
- de door het bedrijf veroorzaakte ammoniakdepositie op de natuurgebieden bij uitvoering van de alternatieven. Maak hierbij gebruik van het verspreidingsmodel AAgro-stacks, welke specifiek is ontwikkeld voor de emissie van ammoniak.

⁶ Bij mitigeren kan gedacht worden aan het verminderen van landschappelijke effecten door het landschappelijk inpassen van een bedrijf, of het verminderen van geluidsemissie door in pandig laden en lossen. Een voorbeeld van compensatie is het aanvullen van verloren natuur met nieuw aan te leggen natuur.

⁷ Het gaat hierbij met name om de achtergronddepositie van ammoniak.

⁸ Hieronder verstaan we de kwetsbare gebieden uit de Wav, als ook de voor verzuring gevoelige gebieden die niet onder de Wav vallen. Dit laatste is nodig omdat niet duidelijk is of vereisten hieromtrent uit de IPPC-richtlijn geheel in de Wav zijn geïmplementeerd.

5.3 Geurhinder

Beschrijf in het MER:

- de geurbelasting van de gevoelige objecten in odour units. Doe dit volgens de in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) aangegeven rekenmethode. Getoetst dient te worden op basis van artikel 3 Wgv. Indien de betreffende gemeente bij gemeentelijk verordening volgens artikel 6 Wgv andere waarden heeft vastgesteld, dan dienen deze waarden als toetsingskader;
- de momenten van maximale geurhinder die per etmaal kunnen optreden. Maak daarbij een inschatting van de maximale geurniveaus die zich kunnen voordoen;
- ga in op hoeveelheid en op de keuze van het soort voer (zoals natte of droge bijproducten) en de gevolgen hiervan.

Volgens de Wet geurhinder en veehouderij is een omgevingstoets niet nodig naast de individuele geurbeoordeling van een milieuvergunningaanvraag. Het is op dit moment niet duidelijk of de Wet geurhinder en veehouderij hiermee in overeenstemming is met de omgevingstoets zoals deze in het kader van de IPPC-richtlijn dient te worden uitgevoerd. Gezien de omvang van het initiatief is het wenselijk een omgevingstoets uit te voeren. Betrek bij de vaststelling van de achtergrondbelasting van geurhinder⁹ de reeds aanwezige, andere veehouderijbedrijven in de omgeving van het initiatief en die nieuwe veehouderij-initiatieven waarvan de omvang en de locatie (bij benadering) bekend is.

5.4 Luchtkwaliteit

5.4.1 Fijn stof

Beschrijf in het MER op kwantitatieve wijze:

- de achtergrondconcentratie in de directe omgeving van het bedrijf¹⁰;
- de grootte en verandering van de stofemissies door het initiatief, inclusief verkeersbewegingen;
- de bijdrage van de stofemissies aan de fijn stof (PM₁₀) concentraties in de lucht in de omgeving van het bedrijf, beginnende op de grens van de inrichting;
- en in het geval overschrijding van de grenswaarden optreedt, de mogelijke maatregelen om de stofemissies te reduceren zodat ze voldoen aan de eisen zoals gesteld in Besluit luchtkwaliteit 2005 (Blk 2005).

Toets, indien uit deze beschrijving niet met zekerheid kan worden uitgesloten dat de normen uit Blk 2005 overschreden zullen worden, de luchtconcentraties die optreden door het voornemen en de resp. alternatieven daarvoor aan de normen uit het Blk 2005. Beschrijf daartoe:

- de ligging en grootte (in ha) van eventuele overschrijdingsgebieden;
- de hoogste concentraties binnen de overschrijdingsgebieden;
- de hoeveelheid woningen en andere bestemmingen gelegen binnen de verschillende overschrijdingsgebieden¹¹;

⁹ De rekenmethodiek, V-stacks gebied, werkt met een bereik van 2 km. rondom het initiatief. Houdt deze afstand aan voor het in kaart brengen van de achtergrondbelasting van geur (cumulatieve geurhinder).

¹⁰ De Commissie adviseert om hierbij gebruik te maken van de berekende achtergrond concentratiekaarten van het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP).

- de mate van overschrijding van grenswaarden ter hoogte van woningen en andere bestemmingen.

Een modelberekening op basis van een verspreidingsmodel is nodig voor de toetsing aan de eisen van het Blk 2005. Deze berekeningen moeten worden uitgevoerd conform het Meet- en rekenvoorschrift Bevoegdheden Luchtkwaliteit van het Ministerie voor Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM, oktober 2006). Aannemelijk moet worden gemaakt dat het project realiseerbaar is binnen de eisen van het Blk 2005¹².

5.5 Overige aspecten

5.5.1 Geluid

Inrichting

Breng in het MER de geluidseffecten van het voornemen in beeld, en geef aan in welke mate dit gevolgen voor de omgeving heeft. Ga daarbij minimaal in op:

- de geluidsemissies voor de dag-, avond-, en nachtperiode, voor:
 - een representatieve bedrijfssituatie inclusief het transport van mest en de geluidsproductie van de voerinstallaties;
 - een regelmatige afwijking van de representatieve bedrijfssituatie (zoals bijvoorbeeld het laden of lossen van varkens);
 - incidentele bedrijfssituaties. Geef aan hoe vaak deze laatste zich voor kunnen doen;
- de mate waarin geluidsemissies hinder kunnen veroorzaken, vooral waar de emissies boven de richtwaarden (kunnen) uitkomen.

5.5.2 Klimaat en Energie

Geef aan in hoeverre de uitstoot van broeikasgassen kan worden geminimaliseerd. Betrek hierbij naast onderstaande aspecten rond energieverbruik in ieder geval CO₂-neutraal bouwen, de wijze en duur van de mestopslag, aangezien deze veel uitstoot van CO₂ en CH₄ kunnen veroorzaken.

Geef in het MER de energiehuishouding voor het voorkeursalternatief en het MMA in hoofdlijnen weer, bijvoorbeeld in de vorm van stroom- en gasverbruik per dier. Ga hierbij ook in op het energiegebruik als gevolg van de gekozen uittreesnelheden van de ventilatielucht. Beschrijf de ambitie op het gebied van energiebesparing en beschrijf indien aan de orde de te nemen energiebesparende maatregelen. Geef daarbij aan welke energiebesparing wordt verwacht.

¹¹ Deze informatie is niet relevant voor de toetsing aan de grenswaarden en plandrempels uit het Blk 2005. Deze gelden immers voor de buitenlucht in zijn algemeenheid (m.u.v. arbeidsplaatsen, waarop de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing is). Voor het verkrijgen van inzicht in de mogelijke gezondheidseffecten acht de Commissie het echter van belang ook inzicht te geven in de mate van blootstelling van de bevolking. Gevoelige bestemmingen zijn woningen, scholen, ziekenhuizen, scholen, speeltuinen en sportvelden.

¹² Vanwege de heersende problematiek t.a.v. fijn stof en het feit dat intensieve veehouderijen een belangrijke bron van fijn stof zijn, wordt fijn stof (PM₁₀) met name genoemd. Dat laat onverlet dat ook voor de andere stoffen uit het Blk 2005 moet worden aangetoond dat voldaan wordt aan de geldende normen.

5.5.3 Veiligheid

Ga in de beschrijving van de veiligheid in op de opslag en verwerking van zuur, waarbij de speciale opslagvoorzieningen van het zuur en de opslag en verwerking van het spuiwater (de wijze van verwerking/afvoer en de hoeveelheid water) ten behoeve van de chemische of combinatieluchtwassers worden besproken.

Geef zo goed mogelijk de kans weer op, en de aard van, calamiteiten en storingen die tot milieu- of dierenwelzijnsproblemen kunnen leiden. Beschrijf ook de te nemen maatregelen om de gevolgen zoveel mogelijk te beperken.

5.5.4 Veewetziekten

Geef aan welke situatie er ontstaat wanneer, bijvoorbeeld ten gevolge van veewetziekten, een vervoers- of exportverbod wordt ingesteld en welke maatregelen worden genomen om binnen het bedrijf dieropvang te realiseren. Geef hierbij aan welke milieueffecten dergelijke maatregelen met zich meebrengen, ook in relatie tot de eventuele noodzaak om mest langer op te slaan.

5.5.5 Water

Breng de effecten van het voornemen op het watersysteem in beeld. Besteed daarbij aandacht aan:

- de waterinfiltratie in het gebied. Breng hiervoor de waterdoorlatendheid van de bodem in beeld;
- de locaties en het ruimtebeslag van de infiltratievoorzieningen en de buffers¹³, en
- maatregelen om te waarborgen dat afstromend hemelwater schoon blijft.

5.5.6 Natuur

In paragraaf 5.1 en 5.2 wordt reeds naar informatie gevraagd met betrekking tot natuur. Met name de informatie in paragraaf 5.2 dient ook gebruikt te worden bij de afweging die in deze subparagraaf wordt gevraagd.

Gebiedsbescherming

Beschrijf de mogelijke invloed van het voornemen op de beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden De Veluwe en Leusveld, Voorstonden en Empesche-/Tondensche Heide en de EHS. Het bedrijf kan invloed hebben op een kwetsbaar gebied ook al is het hierin niet gelegen of is het er niet direct naast gelegen (externe werking). Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef hiervan de status aan, evenals de voor het gebied geldende instandhoudingsdoelstellingen dan wel ontwikkelingsdoelstellingen. Mocht op grond van objectieve gegevens niet uit te sluiten zijn dat significante gevolgen op het Natura 2000-gebieden mogelijk zijn, dan is ook een passende beoordeling nodig op grond van de Natuurbeschermingswetgeving¹⁴.

¹³ Deze dienen om vertraagde lozing van hemelwater dat niet kan worden geïnfiltreerd in de bodem te bewerkstelligen.

¹⁴ Dit dient dan afgezet te worden tegen de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied. Let hierbij op dat ook een geringe toename van de ammoniakdepositie van 0,6 mol zuur/ha/jaar een significant gevolg kan betekenen (zie

Soortenbescherming

Op grond van de Flora- en faunawet (Ffw) is een aantal planten- en diersoorten beschermd. Ga na of de activiteit zal leiden tot in de Ffw genoemde verboden gedragingen. In het MER kan daartoe worden volstaan met het aangeven van de gevolgen voor de doelsoorten van het natuurbeleid, of een gemotiveerde selectie van de belangrijkste voorkomende soorten. Besteed daarbij ook aandacht aan mogelijke mitigerende maatregelen.

De Commissie geeft in overweging om ook de informatie die benodigd is voor een ontheffing op grond van artikel 75 van de Ffw gelijktijdig met het MER te verkrijgen en te presenteren. Dit is niet verplicht, maar biedt de initiatiefnemer de mogelijkheid om ook deze informatie door de Commissie te laten toetsen op methodische juistheid, alsmede te laten beoordelen of de uitkomsten plausibel zijn.

Om te bepalen of een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig is dient een inventarisatie van de ruimtelijke verspreiding van alle in het studiegebied voorkomende relevante soorten te worden gemaakt. Afhankelijk van de conclusie is er mogelijk een ontheffingsverzoek op grond van artikel 75 Ffw noodzakelijk.

5.5.7 Landschap en Cultuurhistorie

In een agrarische omgeving kunnen archeologische resten, waardevolle cultuurhistorische elementen en karakteristieke landschappen voorkomen, zoals bijvoorbeeld oude boerderijen en karakteristieke houtwallen. Neem in het MER een beschrijving op van de archeologische verwachtingswaarden, cultuurhistorische waarden en landschapselementen, als basis voor de effectbeschrijving van alternatieven en varianten. Indien er mogelijk archeologische waarden aanwezig zijn, dient dit door middel van inventariserend veldonderzoek verder in beeld te worden gebracht. Beschrijf indien aanwezig hoe effecten op archeologische resten, waardevolle cultuurhistorische elementen en karakteristieke landschappen voorkomen of beperkt zullen worden.

Geef in het MER aan hoe de nieuwe inrichting optimaal landschappelijk kan worden ingepast. Geadviseerd wordt in het MER een visualisatie van het toekomstige bedrijf op te nemen.

6. VORM EN PRESENTATIE

Geadviseerd wordt om in één visueel toegankelijk overzicht de beoordeling van de alternatieven op de meest onderscheidende effecten te verwerken. Dit betekent dat het MER helder en gestructureerd moet zijn zodat de milieu-informatie goed is terug te vinden. Daarmee wordt de onderlinge vergelijking vergemakkelijkt. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden. Bij de

vergelijking moeten de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Verder wordt aanbevolen om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda toe te voegen. Op de kaarten moet de ligging en afstand tot kwetsbare natuurgebieden en objecten voor het verblijf van mensen (gevoelig voor geur, geluid etc.) goed worden aangegeven.

7. OVERIGE PUNTEN

Evaluatieprogramma

Het bevoegd gezag moet bij het besluit over de milieuvergunning aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek gegeven wordt, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

Leemten in kennis en samenvatting

Voor de onderdelen 'leemten in milieu-informatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Maatschap J.J.W. ter Riele en M.J.F. ter Riele-Huisman

Bevoegd gezag: College van burgemeester en wethouders gemeente Apeldoorn

Besluit: vergunningverlening op grond van de Wet milieubeheer

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C14.0

Activiteit: Uitbreiding varkenshouderij

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreactie, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Zie bijlage 2.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in Weekend Totaal d.d. 22 juni 2007

advies aanvraag: 22 juni 2007

ter inzage legging: 25 juni tot en met 6 augustus 2007

richtlijnenadvies: 3 oktober 2007

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ing. H.J.M. Hendriks (werkgroepsecretaris)

ir. N.G. Ketting (voorzitter)

C. Spapens

BIJLAGE 2: Inspraakreactie

1. Gelderse Milieufederatie, Arnhem

**Advies voor richtlijnen voor het MER uitbreiding varkenshouderij
Maatschap ter Riele-Huisman, gemeente Apeldoorn**

Maatschap ter Riele-Huisman is voornemens haar bedrijf aan Lokaalweg 10 te Klarenbeek uit te breiden. Op het huidige bedrijf worden vleesvarkens, zoogkoeien, stuks jongvee, legkippen en volwassen paarden gehouden. In de nieuwe situatie zullen twee bestaande stallen voor de vleesvarkens worden gewijzigd en wordt er een nieuwe stal gerealiseerd. Hiervoor wordt bij het bevoegd gezag, het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Apeldoorn, een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer aangevraagd. Voor de besluitvorming over de aanvraag van deze vergunning wordt de procedure van milieueffectrapportage doorlopen.

ISBN: 978-90-421-2205-5